

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในเรื่องการศึกษาการบริหารงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้วิจัยได้มีการดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1.1 ประชากรที่เป็นผู้บริหารได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและการวางแผน รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา รองอธิการบดีฝ่ายเผยแผ่และวิเทศสัมพันธ์ รองอธิการบดีฝ่ายการเงิน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย คณบดีคณะพุทธศาสตร์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ คณบดีคณะสังคมศาสตร์ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 10 รูป/คน ผู้ช่วยอธิการบดีส่วนกลาง 2 คน รองคณบดี 4 รูป/คน หัวหน้าภาควิชา 8 รูป รองอธิการบดีประจำวิทยาเขต 7 รูป ผู้ช่วยอธิการบดีประจำวิทยาเขต 7 คน ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ 8 รูป ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ 7 รูป ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขต 7 รูป ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยญาณสังวร 1รูป หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป 8 รูป รวมทั้งหมด 69 รูป/คน

2.2 ประชากรที่เป็นผู้ใช้บริการได้แก่

2.2.1 กลุ่มอาจารย์-เจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและวิทยาเขต ทั้ง 7 แห่ง ทั้งหมด 238 รูป/คน

2.2.2 กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและวิทยาเขตทั้ง 7 แห่ง ทั้งหมด 5,445 รูป/คน ในปีการศึกษา 2547

3.3 วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ของ เกรจซีและมอร์แกน (Krejcie และ Morgan อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 43) ปรากฏว่าได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 565 รูป/คน ตามรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้บริหาร	64	รูป/คน
2. อาจารย์ เจ้าหน้าที่	144	รูป/คน
3. นักศึกษา	357	รูป/คน

การสุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มหลายขั้นตอน โดยสุ่มตัวอย่างเป็นรายสถานศึกษาตามสัดส่วนประชากรแต่ละสถานศึกษา แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) กำหนดให้ผู้บริหาร อาจารย์ - เจ้าหน้าที่ และ นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียด ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานศึกษา ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความ	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
	ผู้ บริหาร	อาจารย์ เจ้าหน้าที่	นัก ศึกษา	รวม	ผู้ บริหาร	อาจารย์ เจ้าหน้าที่	นัก ศึกษา	รวม
มหาวิทยาลัย	33	93	301	427	28	56	20	104
มทามกุฏราชวิทยาลัย								
วิทยาเขต	5	24	234	263	5	15	15	35
มหาวิทยาลัย								
วิทยาเขต	5	23	532	560	5	14	35	54
สิรินธรราชวิทยาลัย								
วิทยาเขตอีสาน	5	20	440	465	5	12	29	46
วิทยาเขตร้อยเอ็ด	6	18	1,743	1,767	6	11	114	131
วิทยาเขตลำนานา	5	26	730	761	5	16	48	69
วิทยาเขตศรีธรรมมา	5	11	758	776	5	7	50	62
โคกราช								
วิทยาเขตศรีล้านช้าง	5	21	707	733	5	13	46	64
รวม	69	238	5,445	5,752	64	144	357	565

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะของคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ใช้บริการที่มีต่อการบริหารงานห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย /วิทยาเขตใน 4 ด้านคือ

1. ด้านบุคลากร	15 ข้อ
2. ด้านงบประมาณ	11 ข้อ
3. ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	15 ข้อ
4. ด้านเทคนิคและบริการ	14 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) ได้กำหนดค่าของคะแนนดังนี้

มากที่สุด	มีคะแนนเท่ากับ	5
มาก	มีคะแนนเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีคะแนนเท่ากับ	3
น้อย	มีคะแนนเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	มีคะแนนเท่ากับ	1

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (open ended questionnaires) เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและ ข้อเสนอแนะ ให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานห้องสมุดมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย/วิทยาเขต

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ลำดับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตของการศึกษา
3. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจน ทั้งด้านเนื้อหาสาระ ความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา ความชัดเจน ความยากง่ายของคำถาม รวมทั้งครอบคลุมและตรงตาม เนื้อหาที่ต้องการแล้วนำมาจัดทำเป็นแบบ สอบถาม

4. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหาและเหมาะสมของคำถาม

5. นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา และ ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วไปทดลองใช้ (try out) นอกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดกลุ่มทดลอง คือ ผู้บริหาร อาจารย์ - เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 35 รูป/คน ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลเป็นเวลา 3 วัน

จากนั้นนำผลการตอบแบบสอบถาม ในส่วนที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่ามาหาความเชื่อมั่น(Reliability Analysis) ของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (a - Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) Mehren and Lehmann, 1975 อ้างใน กัลยา วาณิชบัญชา 2546 : 449) ได้เครื่องมือที่มีสัมประสิทธิ์ ความเชื่อมั่นดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร

ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการบริหารงานห้องสมุดมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับ อาจารย์ เจ้าหน้าที่

ความคิดเห็นของอาจารย์-เจ้าหน้าที่ ที่มีต่อการบริหารงานห้องสมุดมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.96

ชุดที่ 3 แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา

ความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานห้องสมุดวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97

6. นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ทำการวิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจาก โครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และรองอธิการบดีประจำวิทยาเขตทั้ง 7 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรในสังกัด

2. ผู้วิจัยจัด ส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 565 ทางไปรษณีย์ พร้อมแจ้ง วันเวลา ในการเก็บข้อมูลคืนให้ทราบด้วย

3. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง ระหว่าง วันที่ 9 กันยายน 2547 ถึง วันที่ 9 ตุลาคม 2547 โดยได้รับคืนจำนวน 550 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.35

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัย นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC*

1. หาค่าสถิติพื้นฐานคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. ศึกษาการบริหารงานห้องสมุด ของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การบริหารงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สำหรับตัวแปรที่มี 2 กลุ่มใช้ (T-test) และมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปใช้ (F-test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ONE WAY ANOVA)

4. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะ โดยการแจกแจงความถี่โดยใช้วิธีนำเสนอในรูปความถี่ประกอบความเรียง

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยการบริหารงานห้องสมุดของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์ของ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541 : 75) ดังนี้

ระดับคะแนน	ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
5	4.50-5.00	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหาร ระดับมากที่สุด
4	3.50-4.49	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหาร ระดับมาก
3	2.50-3.49	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหาร ระดับปานกลาง
2	1.50-2.49	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหาร ระดับน้อย
1	1.00-1.49	ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหาร ระดับน้อยที่สุด

สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. ค่าร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

P = ค่าร้อยละ

X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2540 : 53)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

S = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ

N = จำนวนประชากร

4. ทดสอบสมมติฐาน (T-test) ใช้สูตร (นิภา เมธาวีชัย 2543 : 238)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

- เมื่อ t = ค่าที่ (t- test)
 $\bar{X}_1$, $\bar{X}_2$ = คือเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
 S_1^2 , S_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
 n_1 , n_2 = จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

5. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการศึกษาการบริหารงานห้องสมุดโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE WAY ANOVA) หรือ (F-test) โดยใช้สูตรดังนี้

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

- F แทนอัตราส่วนของความแปรปรวน
 MS_b แทนค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_w แทนค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม